

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความมั่นคงในอาชีพและรายได้ของคนพิการภายหลังการฝึกวิชาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณีคนพิการที่ผ่านการอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์มูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ” ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาถึงความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ของคนพิการที่ผ่านการฝึกวิชาชีพด้านคอมพิวเตอร์หลักสูตรของมูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ในทัศนะของนายจ้าง ซึ่งมีระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

1. วิธีการศึกษา
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอข้อมูล

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) โดยทำการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนในเรื่องที่ศึกษา รวบรวมและจัดระบบข้อมูลจากเอกสารให้เป็นหมวดหมู่เพื่อรวบรวมสำหรับใช้อ้างอิงประกอบการศึกษาวิจัย
2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

1. ประชากรที่ศึกษา เนื่องจากเป็นกรณีศึกษา โดยเลือกองค์กรที่ดำเนินงานด้านการฝึกวิชาชีพด้านคอมพิวเตอร์ในการศึกษา คือ มูลนิธิส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ “คนพิการ” ที่ผ่านการอบรมวิชาชีพด้านคอมพิวเตอร์หลักสูตรกราฟฟิก จากมูลนิธิฯ และประกอบอาชีพในสถานประกอบการในฐานะ “ลูกจ้าง” และกลุ่มนายจ้างที่จ้างงานคนพิการที่ผ่านการอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์จากมูลนิธิฯ

2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดอย่างกว้างๆ (ชาย โพธิ์ลีตา, 2547, น. 225) โดยแบ่งได้ ดังนี้

1.) กลุ่มคนพิการ จำนวน 16 ราย คัดเลือกจาก

- คนพิการที่ต้องใช้รถเข็น (วีลแชร์) จำนวน 7 ราย
- คนพิการที่ใช้กายอุปกรณ์อื่นๆ จำนวน 9 ราย

2.) สถานประกอบการ แบ่งเป็น 3 ประเภท คัดเลือกจาก

- สถานประกอบการที่มีจำนวนพนักงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป จำนวน 1 ราย
- สถานประกอบการที่มีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 200 คน จำนวน 1 ราย
- สถานประกอบการที่ตีรับรางวัลเป็นผู้ประกอบการดีเด่นด้านการจ้างงาน

คนพิการ จำนวน 1 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ชุด มีแนวคำถามดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับกลุ่มคนพิการทั้ง 16 คน ประกอบด้วย

ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ลักษณะความพิการ และความรุนแรงของความพิการ

ปัจจัยด้านครอบครัวที่สนับสนุนการทำงาน ได้แก่

1.) ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ประกอบด้วย

- ความรักใคร่ปรองดอง
- ความเคารพให้เกียรติ

2.) บทบาทและหน้าที่ภายในครอบครัว ประกอบด้วย

- การมีส่วนร่วมรับผิดชอบทางการเงิน
- การช่วยเหลือกิจการครัวเรือน
- ความสุขเมื่ออยู่บ้าน

สภาพการทำงาน ได้แก่

1.) ลักษณะงาน ประกอบด้วย

- สถานภาพของงาน
- ชั่วโมงการทำงาน
- ความรับผิดชอบในงาน
- ความสำเร็จของงาน

2.) ลักษณะอาชีพ ประกอบด้วย

- ตำแหน่งงาน
- ความก้าวหน้าทางอาชีพ
- การได้รับการยอมรับ

3.) ลักษณะรายได้ ประกอบด้วย

- รายได้ที่แน่นอน
- รายได้ที่เหมาะสมกับลักษณะงาน
- สวัสดิการและค่าตอบแทน

ความพึงพอใจในงาน ประกอบด้วย

- ความคาดหวังในอาชีพ
- การได้ทำงานที่มั่นคง
- การมีความสุขหรือพอใจในงาน

1.2 แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 เป็นคำถามชนิดมีโครงสร้างแบบปลายเปิด สัมภาษณ์

เชิงลึกใช้กับกลุ่มนายจ้าง โดยมีประเด็นคำถาม ดังนี้

- ข้อมูลส่วนตัวของคนพิการ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ หรือลักษณะงาน
- ทักษะและความพึงพอใจในการทำงานของคนพิการ ได้แก่ ความคาดหวังต่อการทำงานของคนพิการ ความชำนาญ ความตั้งใจ ด้านการช่วยเหลือตนเองและการปรับตัว ความสามารถในการทำงาน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความสัมพันธ์กับผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน และความร่วมมือในกิจกรรมขององค์กรและชุมชน

2. เครื่องบันทึกเสียง ใช้บันทึกข้อมูลขณะสัมภาษณ์

3. สมุดบันทึก ใช้บันทึกข้อมูลเพื่อเก็บรายละเอียดจากการสังเกตและบันทึกประเด็นที่สำคัญเพิ่มเติมจากการบันทึกเสียง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างเครื่องมือ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ที่มีแนวคำถามตามที่กำหนดไว้ แบ่งออกเป็น 2 ชุด แตกต่างกันตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มคนพิการ และกลุ่มนายจ้าง
2. ทำการ Pre-test เพื่อทดสอบเครื่องมือ
3. ประสานงานกับฝ่ายทรัพยากรบุคคลของสถานประกอบการ ที่จ้างงานคนพิการ กลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูล รวมทั้งประสานงานกับฝ่ายบริหารของสถานประกอบการตามที่ได้คัดเลือกไว้เพื่อเก็บข้อมูลในส่วนของกลุ่มนายจ้าง ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล
4. ปฏิบัติการภาคสนาม (Field Study) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมไว้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงอุปนัย (Analytic induction) ด้วยวิธีตีความและพรรณนาความจากปรากฏการณ์ที่พบเห็น โดยประมวลจากข้อมูลที่ได้รับ รวมทั้งการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างข้อสรุป

การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลโดยการบรรยาย และอภิปรายผลจากข้อสรุปซึ่งได้มาจากแนวคิดและ
ทฤษฎีเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน